

XXXVI SEMINARIUM GEOGRAFII WSI Współczesne kierunki badań w gospodarowaniu przestrzenią wiejską Olsztyn, 21-22 czerwca 2021 r.

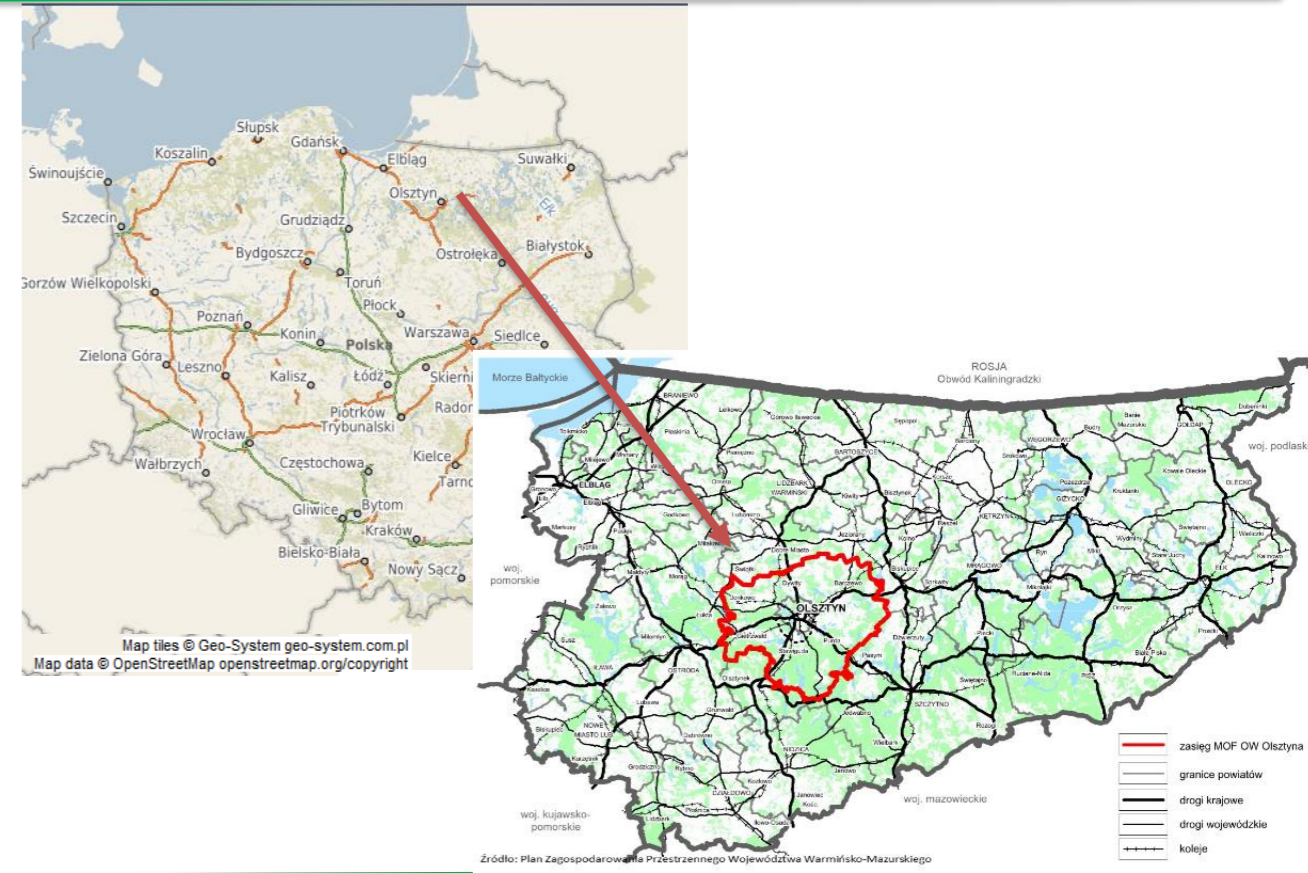
POTENCJAŁ TURYSTYCZNY GMIN WIEJSKICH OBSZARU FUNKcjONALNEGO OLSZTYNA

ANNA HAKUĆ-BŁAŻOWSKA, KRZYSZTOF KUPREN

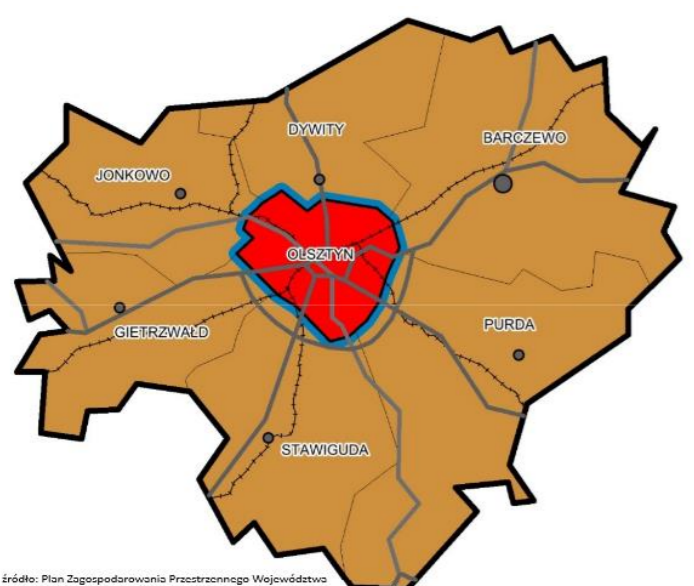
WYDZIAŁ GEOINŻYNIERII, UNIWERSYTET WARMIŃSKO-MAZURSKI w OLSZTYNIE

WPROWADZENIE

Potencjał turystyczny determinowany jest obecnością walorów turystycznych, poziomem zagospodarowania turystycznego, a także dostępnością komunikacyjną obszaru. O atrakcyjności turystycznej świadczą walory przyrodnicze, kulturowe oraz zagospodarowanie turystyczne. W przypadku regionów takich jak Warmia i Mazury dominującą rolę w kształtowaniu potencjału turystycznego odgrywają walory przyrodnicze. Dotyczy to głównie terenów wiejskich regionu, na których znaczący udział obszarów przyrodniczych prawnie chronionych oraz różnorodność ich form stanowi potencjał dla rozwoju ekoturystyki, turystyki przyrodniczej oraz realizacji idei turystyki zrównoważonej. Celem badań była analiza i porównanie potencjału turystycznego gmin wiejskich należących do miejskiego obszaru funkcjonalnego miasta wojewódzkiego – Olsztyna. Jednostkami badawczymi były gminy: Dywity, Jonkowo, Gietrzwałd, Stawiguda, Purda.

Materiały i metody

Przyjęta w pracy główna metoda badawcza wymagała pozyskania wiarygodnego materiału statystycznego oraz możliwości porównania analizowanych obszarów dlatego jako jednostkę podstawową w badaniach przyjęto gminę wiejską. W skład analizowanego obszaru wchodzi siedem jednostek administracyjnych, z czego pięć o charakterze wiejskim: Dywity, Jonkowo, Gietrzwałd, Stawiguda, Purda. Na potrzeby badań, w celu uzyskania danych, dokonano przeglądu dokumentów strategicznych, planistycznych oraz związanej z tematem i obszarem badań literatury. Studia literaturowe rozszerzono o informacje z biuletynów informacji publicznej, folderów promujących gminy, a także dane z witryn internetowych. Materiały statystyczne na potrzeby sporządzenia zbioru danych pozyskano z Głównego Urzędu Statystycznego, badań własnych i stron www.

Do oceny atrakcyjności turystycznej wybranych gmin zastosowano wielowymiarową analizę porównawczą z wykorzystaniem metody mierników syntetycznych. Na potrzeby badań określono cztery działy: walory przyrodnicze, walory kulturowe, infrastruktura turystyczna i dostępność komunikacyjna. W każdym dziale wyznaczono co najmniej trzy wskaźniki. Każdemu działowi i wskaźnikowi z osobna w kolejnych działach przypisano wagi. Zastosowanie wag wynika z różnego stopnia wpływu poszczególnych zmiennych na kształtowanie się ogólnej oceny atrakcyjności turystycznej. Po obliczeniu wartości wskaźników, wyniki poddano normalizacji, tak aby mieściły się w przedziale od 0 do 1. Mierniki syntetyczne poszczególnych działów obliczono na podstawie średniej ważonej znormalizowanych cech tworzących dany dział. Adekwatnie ogólny miernik syntetyczny atrakcyjności turystycznej kolejnych gmin został wyrażony jako średnia ważona mierników syntetycznych dla działów w danej gminie.

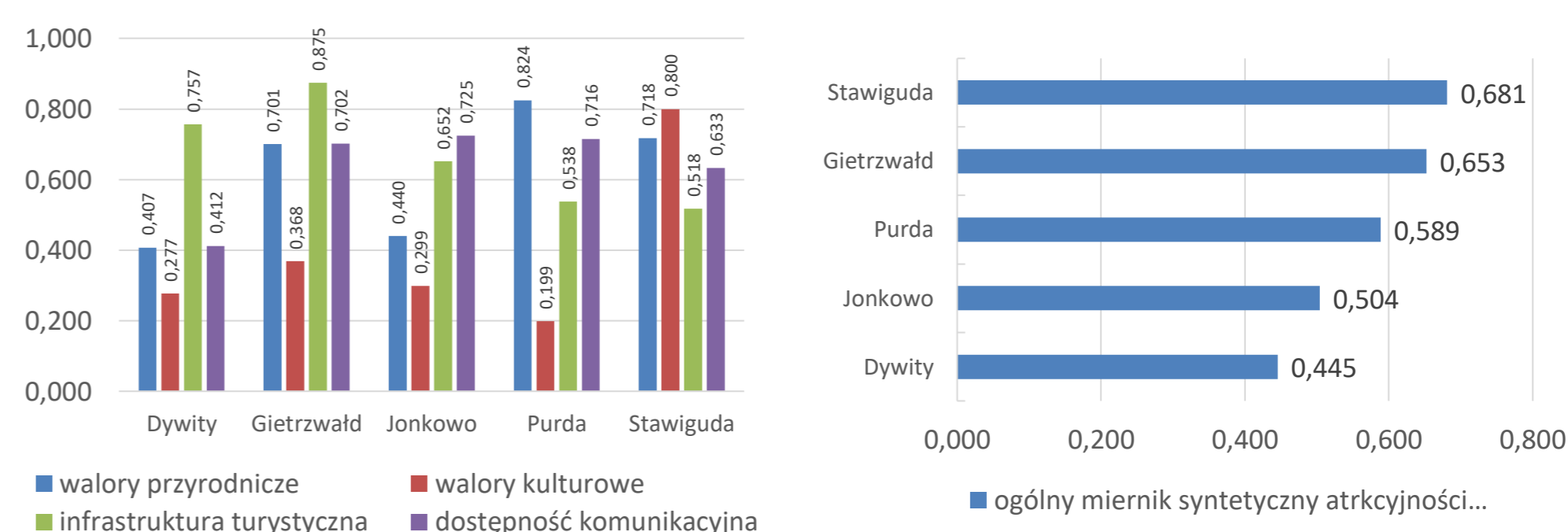
DZIAŁ	WAGA	WSKAŹNIK	JEDNOSTKA	WAGA
WALORY PRZYRODNICZE	0,35	lasy	ha/pow. gminy w ha	0,3
		obszary chronione	ha/pow. gminy w ha	0,15
		pomniki przyrody	liczba/10 km ²	0,1
		jeziora	punkty	0,3
		łąki	ha/pow. gminy w ha	0,15
WALORY KULTUROWE	0,25	muzea	liczba/100 km ²	0,2
		zabytki	liczba/10 km ²	0,5
		impresje kulturalne	liczba/365*100	0,3
INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA	0,2	obiekty noclegowe	liczba/10 km ²	0,5
		obiekty sportowe	liczba/10 km ²	0,15
		szlaki turystyczne	km/ km ²	0,35
		drogi krajowe i wojewódzkie	km/ km ²	0,5
DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA	0,2	stacje kolejowe	liczba/100 km ²	0,3
		przystanki autobusowe	liczba/10 km ²	0,2

REZULTATY I PODSUMOWANIE

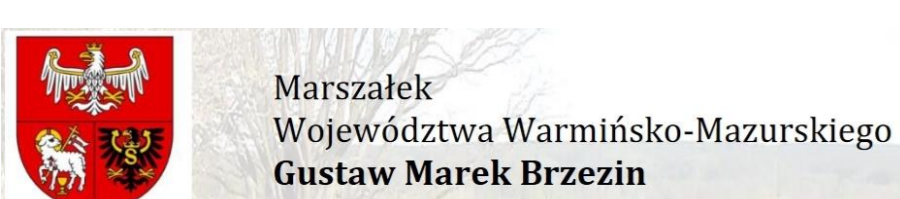
DZIAŁ	WSKAŹNIK	PRZED NORMALIZACJĄ					PO NORMALIZACJI				
		Dywity	Gietrzwałd	Jonkowo	Purda	Stawiguda	Dywity	Gietrzwałd	Jonkowo	Purda	Stawiguda
WALORY PRZYRODNICZE	lasy	0,277	0,516	0,391	0,541	0,565	0,49	0,913	0,692	0,957	1
	obszary chronione	0,369	0,753	0,274	0,703	0,843	0,438	0,893	0,325	0,834	1
	pomniki przyrody	0,434	1,857	0,237	0,438	0,538	0,234	1	0,128	0,236	0,290
	jeziora	4,000	15,000	3,000	43,000	26,000	0,093	0,349	0,070	1	0,605
	łąki	0,162	0,100	0,170	0,100	0,065	0,953	0,587	1	0,588	0,381
WALORY KULTUROWE	muzea	0,621	0,580	1,186	0,258	0,000	0,524	0,490	1	0,217	0
	zabytki	0,248	2,611	1,067	1,288	7,718	0,032	0,338	0,138	0,167	1
	impresje kulturalne	10,137	6,575	1,918	4,658	19,452	0,521	0,338	0,099	0,239	1
INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA	obiekty noclegowe	1,551	2,089	1,897	0,850	0,942	0,743	1	0,908	0,407	0,451
	obiekty sportowe	0,931	0,348	0,415	0,232	0,404	1	0,374	0,446	0,249	0,434
	szlaki turystyczne	0,428	0,673	0,296	0,586	0,438	0,636	1	0,440	0,871	0,651
DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA	drogi ...	0,059	0,156	0,117	0,182	0,130	0,323	0,858	0,641	1	0,714
	stacje kolejowe	0,000	1,741	2,371	0,515	1,795	0	0,734	1	0,217	0,757
	przystanki ...	7,508	2,669	4,624	4,844	2,602	1	0,356	0,616	0,645	0,347

noclegowych i dużym zagęszczeniem szlaków turystycznych. Gminą o najlepszej zewnętrznej dostępności komunikacyjnej okazała się Jonkowo (0,725), które przy przeciętnym zagęszczeniu dróg i przystanków autobusowych posiada cztery przystanki kolejowe na stosunkowo niewielkim obszarze. Jedynie gmina Dywity nie osiągnęła najwyższych wartości w żadnym z badanych działów, zanotowała też najniższy wynik końcowy (0,445), głównie z przyczyny niskiej jeziorności, lesistości i niewielkiej liczby zabytków. Najatrakcyjniejsza turystycznie okazała się bogata w walory przyrodnicze i kulturowe, a jednocześnie dostępna komunikacyjnie – gmina Stawiguda (0,681).

Po przeprowadzeniu badań dotyczących potencjału turystycznego gmin wiejskich obszaru funkcjonalnego Olsztyna zaobserwować można ich daleko posunięte zróżnicowanie. Wartości wzorcowe wskaźników w poszczególnych działach osiągały różne gminy. W każdej z badanych jednostek zaobserwowano elementy, które wyróżniały je na tle pozostałych. Także w poszczególnych badanych działach największą wartość miernika osiągnęły różne gminy. W dziale walory przyrodnicze najlepiej wypadła gmina Purda (0,824). Ma to związek z najliczniej występującymi w gminie jeziorami o powierzchni powyżej 25 ha oraz wysoką lesistością i udziałem obszarów chronionych. Pod względem walorów kulturowych znacząco wyróżnia się gmina Stawiguda (0,800 w porównaniu z następną w kolejce gminą Gietrzwałd – 0,368), z licznie występującymi na jej terenie zabytkami i częstymi imprezami kulturalno-rozrywkowymi. Najlepiej wyposażoną gminą pod względem infrastruktury turystycznej okazała się gmina Gietrzwałd (0,875). Ma to związek z największą liczbą obiektów

PATRONAT HONOROWY

Marszałek
Województwa Warmińsko-Mazurskiego
Gustaw Marek BrzezińskiJM Rektor Uniwersytetu
Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie
dr hab. Jerzy Przyborowski, prof. UWMDziekan Wydziału Geoinżynierii
UWM w Olsztynie
dr hab. inż. Dariusz Popielarczyk, prof. UWMDziekan Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa
UWM w Olsztynie
prof. dr hab. inż. Krzysztof J. Jankowski